

Brussels armoederapport 2011

Welzijnsbarometer: besluit

Deze zevende Welzijnsbarometer toont nogmaals de omvang van de armoede in het Brussels Gewest. In het algemeen verbetert de situatie nauwelijks, zeker wanneer men kijkt naar het aantal Brusselaars dat voor hun inkomen afhankelijk is van het OCMW. De sterke bevolkingsstijging in Brussel gaat gepaard met een stijging van het aantal personen dat in armoede leeft in het Gewest en dit uit zich zowel op vlak van inkomens, tewerkstelling, huisvesting, scholingsgraad en gezondheid.

Armoede treft alle leeftijdscategorieën

De **armoede bij kinderen**, een typisch stedelijk fenomeen, blijft groot. Een vierde van de Brusselse kinderen leeft in een huishouden zonder inkomen uit werk, dit is twee keer zo veel als in het hele land en vier keer zoveel als in Vlaanderen. Kinderarmoede is een gevolg van een te laag inkomen van de ouders. Het bedrag van de sociale uitkeringen beschermt gezinnen met kinderen relatief minder goed tegen armoede dan alleenstaanden. In het Brussels Gewest worden gezinnen met kinderen en alleenstaande ouders in het bijzonder, vaker getroffen door werkloosheid dan in de rest van het land. Gezinnen met kinderen met een laag inkomen vinden moeilijk toegang tot de huisvestingsmarkt: wanneer ze bijvoorbeeld alleen maar over een leefloon beschikken, moeten ze meer dan de helft van hun inkomen spenderen aan de huur op de private huurmarkt.

Opgroeien in armoede heeft belangrijke gevolgen voor de ontwikkeling en de gezondheid van de kinderen. In een gezin zonder inkomen uit werk loopt een kind twee keer zoveel risico om te sterven voor de leeftijd van één jaar dan in een gezin met twee inkomens. De sociale ongelijkheden op vlak van het risico op doodgeboorte stijgen in het Brusselse Gewest.

Leven in armoede heeft eveneens belangrijke gevolgen voor de scholing van de Brusselse jeugd. Meer dan één kind op vijf dat in één van de armste Brusselse gemeenten woont, heeft in het eerste jaar secundair al minstens twee jaar schoolse vertraging. In het Brussels Gewest heeft meer dan een kwart van de gezinnen met kinderen geen internetverbinding, meestal om financiële redenen.

Armoede treft eveneens een aanzienlijk deel van de **jongvolwassenen**. Het aandeel Brusselse jongeren dat de school verlaat zonder diploma neemt niet toe maar blijft erg hoog liggen (18 %) en een stuk hoger dan in het hele land. We zien dat het aantal niet-werkende werkzoekende jongeren ingeschreven bij Actiris de laatste tien jaar relatief stabiel is gebleven, ondanks de gevoelige stijging van het aantal Brusselaars in deze leeftijdscategorie. De werkloosheidsgraad van de jongeren blijft desondanks erg hoog en zelfs extreem hoog in de armste gemeenten (met meer dan 40 % in Sint-Jans- Molenbeek). Het aantal en het aandeel jongeren tussen 18-24 jaar dat een inkomen van het OCMW krijgt, neemt toe. Eind 2010 ging het om 9 % van de jongvolwassenen.

De Brusselaars tussen **50 en 64 jaar** worden over het algemeen minder vaak getroffen door armoede dan in de rest van het land: hun activiteitsgraad ligt hoger in het Brussels Gewest en het aandeel personen met een laag opleidingsniveau is er lager. Het aantal werklozen ouder dan 50 jaar neemt echter jaar na jaar toe.

Terwijl het absolute aantal ouderen (65-plussers) daalt in het Brussels Gewest, neemt het aandeel ouderen met een zeer klein inkomen toe. In 2010 ontving 9 % van de 65-plussers een Inkomensgarantie voor Ouderen.

Armoede treft zowel vrouwen als mannen

Op vlak van tewerkstelling, zien we de verschillen tussen mannen en vrouwen vooral optreden wanneer we kijken naar de activiteitsgraad. Vrouwen zijn minder aanwezig op de arbeidsmarkt dan mannen, maar wanneer ze zich presenteren op de arbeidsmarkt hebben ze evenveel kans op werk als mannen. Ondanks het feit dat de Europese doelstelling 2010 niet bereikt wordt, ligt de werkzaamheidsgraad voor vrouwen tussen 50-64 jaar in het Brussels Gewest hoger dan in de rest van het land.

Bij de jongste leeftijdscategorieën zien we echter in de helft van de Brusselse gemeenten een lagere werkloosheidsgraad bij vrouwen dan bij mannen. Dit kan verklaard worden door het feit dat jongens vaker een schoolachterstand (van minstens twee jaar) oplopen. Jongens verlaten de school ook vaker zonder diploma hoger secundair onderwijs en zijn bijgevolg kwetsbaarder op de arbeidsmarkt.

Het aandeel vrouwen dat een leefloon krijgt, ligt een beetje hoger dan bij mannen. We noteren eveneens een hogere invaliditeitsgraad bij vrouwen, in het bijzonder voor de arbeidsters (met psychische stoornissen als de voornaamste oorzaak, zowel voor mannen als voor vrouwen).

Deze barometer brengt de grote uitdagingen in de strijd tegen armoede in het Brussels Gewest aan het licht

De demografische evolutie van het Gewest heeft belangrijke gevolgen op het vlak van armoede.

De grote stijging van het aantal jongvolwassenen in de Brusselse bevolking gaat gepaard met een nog sterkere toename van jongvolwassenen in armoede. Het aantal jongvolwassenen tussen 18 en 24 jaar dat terugvalt op een leefloon bij het OCMW stijgt sterk.

De talrijke Brusselaars uit de internationale immigratie vormen geen homogene bevolkingsgroep op sociaaleconomisch vlak. De Brusselaars afkomstig uit de Europese Unie bevinden zich gemiddeld in een betere socio-economische situatie, met een werkzaamheidsgraad die hoger ligt dan het Brusselse gemiddelde en een lager aandeel laaggeschoolden. De Brusselaars met een niet-Europese nationaliteit ondervinden meer moeilijkheden op de arbeidsmarkt: meer dan de helft van de volwassenen hebben geen diploma hoger secundair onderwijs, hun werkzaamheidsgraad ligt lager en een groter aandeel moet terugvallen op het OCMW.

De internationale ambtenaren zijn over het algemeen niet opgenomen in de statistieken.

De Brusselse bevolking is niet voldoende beschermd tegen armoede.

De meeste minimumuitkeringen blijven onder de armoederisicogrens en bieden dus onvoldoende bescherming tegen armoede. Meer dan één Brusselaar op vijf tussen 18 en 64 jaar leeft van een inkomen uit de sociale zekerheid of sociale bijstand. Het aantal Brusselaars in deze situatie is de afgelopen jaren alleen maar blijven stijgen. Door het groeiende aantal huishoudens met een laag inkomen neemt de druk op de huisvestingsmarkt sterk toe.

Het tekort aan sociale woningen (of gelijkgesteld) wordt nijpender, het aantal huishoudens op de wachtlijst blijft groeien en de toegang tot de private huurmarkt wordt alsmear moeilijker. De hoge huisvestingskosten leggen zwaar beslag op het beschikbare inkomen, wat deels kan verklaren waarom meer dan een kwart van de Brusselse huishoudens gezondheidszorgen moet uitstellen of zelfs afstellen omwille van financiële redenen.

Het lage onderwijsniveau wordt sterk afgestraft op de arbeidsmarkt. Een kwart van de 25-34 jarigen moet zich inschakelen op de arbeidsmarkt zonder een diploma hoger secundair onderwijs, terwijl de Brusselse arbeidsmarkt steeds meer uit hooggekwalificeerde jobs bestaat. Het absolute aantal werkzoekenden blijft stijgen.

De sociale ongelijkheden binnen het Brussels Gewest nemen toe.

De sterke stijging van het absolute aantal Brusselaars dat zich in een kwetsbare sociaaleconomische situatie bevindt en de groeiende noden op vlak van maatschappelijk werk en sociale begeleiding komen hoofdzakelijk terecht op de schouders van de gemeenten in het noordwesten van het Brussels Gewest.

Voor meer informatie:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

Louizalaan 183 – 1050 Brussel

Tel.: 02/552 01 89

observat@ggc.irisnet.be

www.observatbru.be

Sarah Luyten

Tel.: 02/552 01 55

sluyten@ggc.irisnet.be